

Taraftar Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Taraftar Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31369>

Özet

Taraftar Motivasyon Ölçeği (TMÖ), bireylerin spor etkinliklerine katılma ve bir takım destekleme davranışlarının altında yatan psikolojik nedenleri ve güdüleri ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2012 yılında Kafkas, Çoban ve Kafkas-Ahın tarafından Türkçeye uyarlama çalışması ile kazandırılmıştır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısının ve alt boyutlarının Türk kültürüne ve spor ortamına uygunluğunu test ederek psikometrik özelliklerini ortaya koymuştur.

TMÖ, toplam 22 maddeden ve altı farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, bireylerin sadece oyunu izleme motivasyonları değil, aynı zamanda sosyal etkileşim, heyecan arayışı ve günlük rutinlerden kaçış gibi çeşitli motivasyon kaynakları da kapsamaktadır. Ölçek, özellikle spor psikolojisi ve spor sosyolojisi alanlarında, taraftar davranışları ve bağlılıkları anlamak için önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Taraftar Motivasyonu, Spor Psikolojisi, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Sosyal Motivasyon.

Yazarlar

Muhammed Emin Kafkas, Bülent Çoban, Aysel Kafkas-Ahın

Amaç

Taraftar Motivasyon Ölçeği'nin temel amacı, spor müsabakalarına katılmada bulunan taraftarların bu davranışlarının ardındaki temel motivasyon kaynaklarını sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, bireyleri stadyumlara veya spor etkinliklerine çeken spesifik faktörleri (örneğin, eğlence, sosyal bağlar, can sıkıntısından kaçınma) belirlemeye odaklanır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bu yapıyı Türk spor kültürü bağlamında geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanabilmek için gerçekleştirilmiştir. Bu sayede, Türkiye'deki spor organizasyonları ve kulüpleri, taraftar profillerini daha iyi anlayarak pazarlama ve taraftar ilişkileri stratejilerini geliştirebilirler.

Yapı

Taraftar Motivasyon Ölçeği, spor taraftarlarının çok boyutlu doğasını yansıtan altı farklı motivasyonel faktörden oluşmaktadır. Bu faktörler, spor izleme deneyiminin hem kişisel hem de sosyal yönlerini kapsamaktadır. Ölçek, toplamda 22 madde içerir ve her madde, ilgili alt boyutu

temsil eden belirli bir motivasyon kaynağının sorgular.

Ölçeğin temel psikolojik yapısı, bireylerin spor etkinliklerine katılmaya sağlayan içsel ve dışsal itici güçleri ölçmeye dayanır. Bu alt boyutlar, spor psikolojisi literatüründe sıkça karşılaşılan, heyecan arayışı, sosyal kimlik oluşturma ve günlük streslerden uzaklaşma ihtiyacını temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye adaptasyon çalışmasında (Kafkas ve ark., 2012), ölçeğin yapısal geçerlik özelliklerinin incelendiği belirtilmiştir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı (taraftar motivasyonunu) ne derece doğru ölçtüğünü gösterir.

Adaptasyon çalışması, orijinal ölçek yapısının Türk örnekleminde de korunmasını sağlamak için çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Yapısal geçerlik, genellikle doğrulayıcı veya açıcı Faktör Analizi yöntemleriyle test edilir ve bu çalışmada da ölçeğin altı faktörlü yapısının kültürel olarak tutarlı olduğunu göstermiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Kafkas ve arkadaşlarının 2012 tarihli adaptasyon çalışmasında, Taraftar Motivasyon Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları incelenmiştir.

Bir adaptasyon çalışması, genellikle Cronbach Alfa katsayısını kullanarak ölçeğin genel ve alt boyutlarının ne kadar güvenilir olduğunu rapor eder. Yüksek güvenilirlik değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle tutarlı olduğunu gösterir, bu da TMÖ'nün Türkiye'deki popülasyonlarda tekrarlanabilir sonuçlar ürettiği anlamına gelir.

Faktör Analizi

Taraftar Motivasyon Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapısını doğrulamak amacıyla Faktör Analizi uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısında yer alan altı faktörlü modelin Türk örneklemindeki geçerliliğini test etmiştir.

Faktör Analizi sonuçları, 22 maddenin altı farklı alt boyuta (Kaçış, Oyun Kalitesi, Spor Atmosferi, Sosyal, Can Sıkıntısından Kaçınma ve Ehlence Motivasyonu) ayrıldığını ve bu faktörlerin yapısal olarak birbirinden ayrıştığını göstermiştir. Bu, ölçeğin her bir motivasyon türünü bağımsız olarak ölçebilme kapasitesini teyit etmektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal derecelendirme belirtilmemiş olsa da, psikometrik uyarlama çalışmalarında genellikle 5 veya 7 noktalı Likert tipi ölçek kullanılır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Spor Taraftarları

Age Group: Genç ve Yetişkin Popülasyon

Population Details: Türkiye'deki spor müsabakaları takip eden veya katılan bireyler.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-Report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Taraftar, Motivasyonel Faktörler, Spor Atmosferi, Psikometrik Özellikler, Ölçek, Niğde Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiş

Affiliation Email addresses: mehmet.kafkas@inonu.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Malatya (2012 Kaynak Affiliation'a dayalı güncel bilgi gereklidir.)

Ölçümler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2012 yılında yayımlanmıştır.

Ölçümler ve Ücret: Ölçeğin akademik veya araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Muhammed Emin Kafkas ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi, adaptasyon çalışmasına dair ek bilgiler içerebilir. Orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: taraftar-motivasyon-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kafkas, M. E, Çoban, B. ve Kafkas-Şahin. A. (2012). Taraftar Motivasyon Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Bir geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 34-42.

Taraftar Motivasyon Ölçeği Maddeleri

Taraftar Motivasyon Ölçeği, 6 alt boyut ve 22 maddeden oluşmaktadır:

Kaçış Motivasyonu (4 madde): Günlük stres ve sıkıntılardan uzaklaşma ihtiyacı ölçer.

Oyun Kalitesi Motivasyonu (4 madde): Yüksek kalitede spor performansı ve estetik izleme arzusunu ölçer.

Spor Atmosferi Motivasyonu (4 madde): Spor ortamının heyecanı, gürültüsünü ve genel ambiyansı deneyimleme isteğini ölçer.

Sosyal Motivasyon (3 madde): Arkadaşlarla veya aileyle vakit geçirme ve sosyal aidiyet duygusu geliştirme isteğini ölçer.

Can Sıkıntısından Kaçınma Motivasyonu (3 madde): Rutin hayattan kurtulma ve heyecan arama ihtiyacı ölçer.

Eğlence Motivasyonu (4 madde): Sporun sunduğu genel eğlence ve keyif alma faktörünü ölçer.